

Het is vandaag 16 september

16 september 1999 werden in Minsk op weg naar huis twee mannen gekidnapt: Viktor Gonchar en Anatoly Krasovsky. Van hen is nooit meer iets vernomen. Officieel onderzoek naar de verdwijningen is nog steeds niet uitgevoerd.

De personen die verantwoordelijk worden geacht voor deze verdwijningen staan op de sanctielijst van de Europese Unie, waaronder ook “president” Alexander Lukashenko. President tussen aanhalingstekens, want ook de laatste verkiezingen zijn weer oneerlijk verlopen.

De roep om vrijheid in de straten van Minsk, Brest, Soligorsk en andere steden is groots, moedig en inspirerend. Waar de demonstranten voor staan is vanzelfsprekend in Nederland: vrije verkiezingen, vrijheid van meningsuiting, persvrijheid en vrijheid van vereniging.

De reactie van het apparaat van Lukashenko is meedogenloos. We kunnen dit allemaal volgen in de media, ondanks de tegenwerking van journalisten. En via de sociale media, ondanks de blokkade van internet.

Ook Viktor Gonchar, Anatoly Krasovsky, Yuri Zakharenko en Dmitry Zavadsky kwamen op voor deze vrijheden.

16 september 2008.

12 jaar geleden werden op deze plek vier bomen geplant om de vier mannen die verdwenen in 1999 en 2000 te herdenken.

Amnesty International, FNV en We Remember organiseren sinds 2008 jaarlijks op 16 september een herdenking bij deze vier bomen.

Waarom in Eindhoven? wordt soms gevraagd. Eindhoven had in 2008 nog met de stad Minsk. En in Minsk was een herdenking als deze niet mogelijk.

7 september 2020

Het verslag van een ooggetuige:

Niet ver van het Nationaal Kunstmuseum zag ik een geparkeerd donker Sobol-busje staan met de letters “communicatie” op de zijkant. Ik liep door en hoorde het geluid van een telefoon die op de grond viel en van stampende voeten. Ik draaide me om en zag gemaskerde mannen in

burger Maria Kolesnikova in het busje duwen. Een van hen raapte de telefoon op, sprong in het busje, waarna ze wegreden. De getuige – Anastasia – was te bang om een filmpje te maken. De telefoon stond aan, maar er werd niet meer opgenomen.

Maria Kolesnikova wordt nog steeds vastgehouden. Ze bevindt zich sinds 11 september in het huis van bewaring in Zodina, een uur rijden van Minsk. Vanmiddag om twee uur krijgt ze de officiële aanklacht te horen.

16 september 2020

We staan hier vandaag voor de dertiende keer. Zolang Belarus geen vrijheid kent is dit voor de nabestaanden de enige plek waar Victor, Anatoly, Yuri en Dmitry herdacht kunnen worden.

De waarde van de herdenking blijkt elk jaar opnieuw. Als *wij* hier *samen* zijn. Een moment van troost. Een moment van bezinning. Maar ook een moment van hoop. Van hoop op verandering. Met de herdenking hebben we ook steeds geprobeerd het kaarsje brandend te houden. Het kaarsje van Amnesty International, maar ook dat van Solidarity Day.

Met gemengde gevoelens kijk ik naar de ontwikkelingen in Belarus. Aan de ene kant de vredelievende demonstranten en stakers aan de andere kant het geweld door het apparaat van Lukashenko.

De vrouwen in Belarus maken zijn de drijvende kracht achter de opstand. Net als bij We Remember met Irina, Valeriya en Svetlana.

Mijn hart gloeit en bloedt tegelijk. Maar mijn hoop is terug. Ik hoop die van u ook.

Het motto van deze herdenking is steeds geweest: verdwenen, maar niet vergeten. In Belarus verdwijnen opnieuw mensen. Demonstranten gebruiken nu de slogan: “wij vergeten niet en wij vergeven niet”. Vergeven kan pas als de daders van toen en nu schuld hebben bekend en berouw hebben getoond.

*Arjen van Halem
16 september 2020*